

CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E INFRAESTRUCTURAS

DIRECCION XERAL DE CONSERVACIÓN DA NATUREZA

San Lázaro s/n 15781 Santiago de Compostela

D. _____, titular do
D.N.I. nº _____, e con domicilio a efectos de notificacións en

_____, comparece ante a
DIRECCIÓN XERAL DE CONSERVACION DA NATUREZA, e como mellor proceda, Dí:

Que en relación có “ANUNCIO de 8 de xaneiro de 2015, da DIRECCIÓN XERAL DE CONSERVACIÓN DA NATUREZA DA CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL DA CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E INFRAESTRUCTURAS, polo que se acorda someter a participación pública o documento inicial do Plan Reitor de Uso e Xestión (PRUX) do parque natural das Fragas do Eume”, publicado no DOGA de data 27-01-2015, e acordando abrir un prazo de participación pública ó devandito PRUX por un prazo de quince días naturais; evacuando o traslado conferido, con amparo no artigo 16.1.b) da Lei 27/2006, do 18 de xullo de acceso á información, participación pública e acceso á xustiza en materia de medio ambiente, a medio do presente escrito e dentro de prazo e forma legais, e considerando que dito PRUX non resulta axeitado a dereito e prexudica os seus lexítimos intereses e dereitos, o comparecente ven a facer as seguintes

OBSERVACIÓNS E OPINIÓNS

Preliminar.- Que é dono de varias propiedades situadas dentro do ámbito territorial do Parque Natural das Fragas do Eume, entre elas a parcela número

_____ do polígono número _____ do catastro de natureza rústica do concello de _____, que visto o texto do PRUX de dito parque que agora se somete a dictamen, e visto o mapa zonal 4 o que remite, considera o comparecente poidera estar dentro dalgunha área de afectación que nel se sinalan, pese a inconcreción e falta de delimitación das zoas afectadas e dos usos que se describen –inconcreción ás que logo se aludirá-, polo que teñen xa interés lexítimo en facer as presentes observacións e opinións ó respecto, que a continuación se sinalan.

1ª) EXTEMPORANEIDADE DO PLAN REITOR DE USO E XESTIÓN DO PARQUE NATURAL “FRAGAS DO EUME”. ATRASO CULPABLE DA ADMINISTRACIÓN QUE XERA DEREITO A SER COMPENSADOS E/OU INDEMNIZADOS A OS MUNICIPIOS E A OS PROPIETARIOS AFECTADOS POLAS LESIÓNS PRODUCIDAS NOS SEUS BENS E DEREITOS.

Para fundamentar dito alegato, convén explicar en primeiro termo o desenvolvemento normativo previo do que devén o Plan Reitor de Uso e Xestión (PRUX) do PARQUE NATURAL “FRAGAS DO EUME” que agora se somete a información pública, relacionando as normas legais e regulamentarias, tanto comunitarias, como estatais e autonómicas, que lle serían de aplicación a dito PRUX:

- **A Lei 4/1989 de 27 de Marzo de Conservación dos Espazos Naturais e a Flora e Fauna Silvestre** (en vigor ata o 15-12-2007, derrogada pola Lei 42/2007), no seu **art. 12** xa definía aos “*parques naturais*” da seguinte forma:
 - 1.** Os parques son áreas *naturais, pouco transformadas pola explotación ou ocupación humana que, en razón á beleza das súas paisaxes, a representatividade dos seus ecosistemas ou a singularidade da súa flora, da súa fauna ou dos seus formacións xeomorfolóxicas, posúen uns valores ecolóxicos, estéticos, educativos e científicos cuxa conservación merece unha atención preferente.*
 - 2.** Nos parques *poderase limitar o aproveitamento dos recursos naturais, prohibíndose en todo caso os incompatibles coas finalidades que xustificasen a súa creación.*

Dita norma esixía, que con carácter previo á declaración como parque natural dunha área natural que puidese entrar nesa definición, non obstante, aprobase previamente o plan de ordenación dos recursos naturais da zona (art. 15), dispoñendo logo no seu art. 19 o seguinte:

“1. Polos órganos xestores dos Parques elaboraranse Plans Reitores de Uso e Xestión, cuxa aprobación corresponderá, en cada caso, ó Goberno da Nación ou a

os órganos competentes das Comunidades Autónomas. As Administracións competentes en materia urbanística informarán preceptivamente ditos Plans antes da súa aprobación.

Estes Plans, que serán periodicamente revisados, fixaranse as normas xerais de uso e xestión do Parque.”.

Con amparo en dita Lei (Estatal) 4/1989, e en virtude do **Decreto nº 211/1996 da Consellería de Agricultura, Gandería e Montes da Xunta de Galicia, de data 2 de maio**, aprobouse o **Plan de ordenación dos recursos naturais do espazo natural Fragas do Eume**, no cal clasificouse o territorio do mesmo en diversas categorías (Zona de reserva natural, Zona de Fragas, Zona de repoboacións, Zona de matogueiras e pasteiros, Zona agropecuaria e Zona de rede fluvial), sen concretalas nin delimitalas de forma individualizada respecto as fincas afectadas, e zonas para as cales e de forma xenérica para cada unha delas establecéronse determinadas limitacións -igualmente vagas e Xenéricas- de actuación, relacionando daquela unha serie de normas xerais para o desenvolvemento de actividades contendo unha serie de prohibicións xerais de actuación no área do parque natural.

- Posteriormente, e con amparo igualmente en devandita Lei (Estatal) 4/1989, e en virtude do Decreto da Consellería de Agricultura nº 211/1996 que aprobara o plan de ordenación dos seus recursos naturais, por **Decreto nº 218/1997 da Consellería de Agricultura Gandería e Montes da Xunta de Galicia, de data 30 de xullo**, apróbase a **declaración de “Parque natural Fragas do Eume”**, norma na cal no seu art. 3 remite en canto ás actuacións a realizar ao plan de ordenación anterior, e impón no seu art. 5 á Consellería a obriga de elaborar un Plan Reitor do parque: **“A Consellería de Agricultura confeccionará un Plan Reitor de uso e xestión...”**.

Poñer de manifesto que desde xullo do ano 1997, en que se publica o citado Decreto nº 218/1997 de declaración de “Parque natural Fragas do Eume” e ordenando a confección do citado plan reitor, ata a actualidade **transcorreron MAIS DE 17 ANOS SEN QUE ATA A DATA PRESENTE SE APROBASE O PLAN REITOR DE USO E XESTIÓN DO PARQUE NATURAL DAS FRAGAS DO EUME.**

- Anos despois do Decreto 218/1997, en data 20 de agosto de 2001 pola Xunta de Galicia apróbase a **Lei 9/2001, de 21 de agosto, de conservación da natureza**, en vigor desde 05 de setembro de 2001, xa dispoñía:

Art. 33.1. *“Os plans Reitores de uso e xestión desenvolven as directrices emanadas do plan de ordenación dos recursos naturais e establecen as previsións de actuacións da administración no seu ámbito de aplicación, e en particular a investigación, o uso público e a conservación, protección e mellora dos valores ambientais.”*

Art.35.4 *Os plans rectores de uso e xestión **aprobaranse no prazo máximo de dous anos** dende a entrada en vigor da declaración do espacio natural protexido, previo informe, no seu caso, da xunta consultiva correspondente.”*

Se atendemos a dita norma que fixa un prazo de dous anos dende a “declaración do espacio natural protexido” e tendo en conta que a declaración de parque natural das Fragas do Eume data de 1997, o plan rector debería estar aprobado no ano 1999, pero cando menos dende setembro de 2001, á entrada en vigor da Lei 9/2001.

- **Xa con anterioridade, en virtude da Directiva 92/43/CEE relativa á conservación dos hábitats naturais e da flora e fauna silvestres, creábase a chamada Rede Natura 2000, que segundo o texto da propia Directiva defínea nos seguintes termos:**

“rede ecolóxica europea coherente de zonas especiais de conservación, denominada “Natura 2000(...) Dita rede, composta polos lugares que alberguen tipos de hábitats naturais que figuran no Anexo I e de hábitats de especies que figuran no Anexo II, deberá garantir o mantemento ou, no seu caso, o restablecemento, nun estado de conservación favorable, dos tipos de hábitats naturais e dos hábitats das especies de que se trate na súa área de distribución natural” (artigo 3.1, Directiva Hábitats).

Dita Directiva 92/43/CEE, contempla a obrigação de cada Estado membro de que designe os lugares de interese comunitario (LICS), que segundo o seu texto *“son rexións bioxeográficas que contribúen de forma apreciable a manter ou restablecer un tipo de hábitat natural presente no Anexo I (Tipos de hábitats naturais de interese comunitario que requiren designar zonas de especial conservación).”*

Para ese efecto, e no que se refire ao espazo natural “Fragas do Eume”, xa declarado parque natural en 1997 como quedou devandito, así foi proposto entre outros LICS polo Estado Español no seu día ante a Comisión Europea (entre 2001 e 2004, do mesmo xeito que outros estados designaron outros LICS), emitíndose

finalmente **DECISIÓN DA COMISIÓN EUROPEA DE DATA 7 DE DECEMBRO DE 2004 (DOCE L 387, 29.12.2004)**, en virtude da cal apróbanse a lista de “Lugares de Interese Comunitario” (LICs), no que xa aparece o denominado “LIC ES1110003 “Fragas do Eume”, cunha extensión de 9.076,82 Ha”.

Con todo na Exposición de Motivos do borrador do Plan Reitor de Uso e Xestión (PRUX) do parque natural das Fragas do Eume que agora se somete a trámite de información pública, dise **falsamente** o seguinte:

*“Por outra banda, non contexto das política de conservación das Unión Europea, coa aprobación das Directiva 92/43/CEE do Consello, do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dúas hábitats naturais e das fauna e flora silvestre, abordáronse vos traballos de deseño das Rede Natura 2000 en Galicia. Neste senso, ou territorio delimitado polo parque natural das Fragas do Eume formou parte das proposta galega á Rede Natura 2000, integrando ou LIC ES1110003 “Fragas do Eume” **(Decisión 2010/43/UE das Comisión do 22 de decembro de 2009 (DOUE L30, 02/02/2010))**.”*

Ese dato é manifestamente **FALSO** pois, como antes quedou devandito, o **LIC ES1110003 “Fragas do Eume” aprobouse pola Decisión Comunitaria de data 7-12-2004, e non pola Decisión de 22-12-2009 que se di na Exposición de Motivos do Plan Reitor que agora se somete a trámite de información pública.**

A cuestión ten a súa importancia, pois o art. 4.4 da **Directiva 92/43/CEE** di o seguinte:

4. Una vez elegido un lugar de importancia comunitaria con arreglo al procedimiento dispuesto en el apartado 2, el Estado miembro de que se trate dará a dicho lugar la designación de zona especial de conservación lo antes posible y como máximo en un plazo de seis años, fijando las prioridades en función de la importancia de los lugares el mantenimiento o el restablecimiento, en un estado de conservación favorable, de un tipo de hábitat natural de los del Anexo I o de una especie de las del Anexo II y para la coherencia de Natura 2000, así como en función de las amenazas de deterioro y destrucción que pesen sobre ellos.

E o art. 6 da **Directiva 92/43/CEE** di o seguinte:

Artículo 6

1. Con respecto a las zonas especiales de conservación, los Estados miembros fijarán las medidas de conservación necesarias que implicarán, en su caso, adecuados planes de gestión, específicos a los lugares o integrados en otros planes de desarrollo, y las apropiadas medidas reglamentarias, administrativas o contractuales, que respondan a las exigencias ecológicas de los tipos de hábitats naturales del Anexo I y de las especies del Anexo II presentes en los lugares.

É dicir, o Estado Español, e en particular a Comunidade Autónoma de Galicia que é a que ten atribuídas as competencias para a aprobación dunha zona de especial protección (ZEC) dun LIC comunitario existente no seu territorio a través do correspondente Plan de Xestión, en virtude do propiamente disposto na Lei 9/2001 Lei (Galega), de 21 de agosto, de conservación da natureza, xa dende a Decisión da Comisión Europea de data 7-12-2004 viña obrigada á declaración como Zona de Especial Conservación (ZEC) do LIC ES1110003 “Fragas do Eume”, por medio do correspondente Plan de Xestión, e iso no prazo de SEIS ANOS contados desde a publicación no Diario Oficial da Comunidade Europea de devandita Decisión, isto é desde 29-12-2004, PRAZO QUE VENCEU EN DATA 29-12-2010, é dicir, fai mais de CATRO ANOS, non aprobándose a ZEC das Fragas do Eume ata marzo de 2014, a medio de Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os Lugares de Importancia Comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia, na que se atopaba o LIC ES1110003 “Fragas do Eume”, pero de forma xeral, sin aprobar un concreto plan de uso e xestión do mesmo.

De feito, por parte da Directora Xeral de Medio Ambiente da Comisión Europea, Marianne Wenning, mediante carta enviada o 22 de abril de 2013 ao Ministerio de Agricultura e Medio Ambiente do Estado Español, ponse de manifesto o citado atraso e o incumprimento en moitos casos do prazo de seis anos para a aprobación das ZEC e dos seus plans de xestión, e solicita aclaracións sobre o avance dos mesmos:

“España no ha aportado suficiente información que permita a la Comisión evaluar el pleno cumplimiento de los Artículos 4(4) e 6(1) de la Directiva Hábitats. Por tanto, la Comisión solicita a las Autoridades Españolas que aporten las aclaraciones necesarias, dando respuesta a las siguientes cuestiones: (...)

*2. De acuerdo con la información aportada, la designación de ZEC no se completará hasta 2014, **sí bien el plazo de seis años ya ha pasado en muchos casos.** Se solicita que se aporte una clara justificación para este retraso, así como un programa de trabajo detallado actualizado para completar estas obligaciones, incluyendo un plazo para completar la designación de todos los lugares, así como objetivos intermedios;(…)*

9. Para los casos en los que el plazo de seis años ha pasado y no se hayan establecido planes de gestión u otras medidas de conservación, se solicita un programa de trabajo detallado para completar dicha tarea, incluyendo plazos claros e objetivos intermedios;(…)”.

- Por outra banda a **Lei 42/2007, de 13 de decembro** (BOE núm. 299 de 14 de Decembro de 2007), e en vigor desde 15 de Decembro de 2007, **do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, e que derogou a Lei 4/1989**, traspoñendo o disposto na Directiva 92/43/CEE sobre hábitats, en relación ao prazo de seis anos trala aprobación dos LICs para declarar as ZEC e aprobar os seus plans de xestión, na súa art. 42, dispón o seguinte:

Artigo 42. Lugares de Importancia Comunitaria e Zonas Especiais de Conservación.

(...)

3. *Unha vez aprobadas ou ampliadas as listas de Lugares de Importancia Comunitaria pola Comisión Europea, **estes serán declarados polas Comunidades autónomas correspondentes como Zonas Especiais de Conservación canto antes e como máximo nun prazo de seis anos, xunto coa aprobación do correspondente plan ou instrumento de xestión.** Para fixar a prioridade na declaración destas Zonas atenderase á importancia dos lugares, ao mantemento nun estado de conservación favorable ou ao restablecemento dun tipo de hábitat natural de interese comunitario ou dunha especie de interese comunitario, así como ás ameazas de deterioro e destrución que pesen sobre elas, todo iso co fin de manter a coherencia da Rede Natura 2000”.*

É dicir, por parte da Consellería de Agricultura e Medio Ambiente da Xunta de Galicia ata o momento presente tampouco se deu cumprimento ao propiamente disposto no art. 42.3 da Lei 42/2007, de 13 de decembro, pois desde que esta entrase en vigor en data 15-12-2007, transcorreron mais de **SETE ANOS** sen que por parte dese organismo aprobase a ZEC correspondente ao **LIC ES1110003 “Fragas do Eume” en marzo de 2014**, sendo o plan reitor de uso e xestión, agora sometido a trámite de información pública, un documento aínda inicial.

- **CONSECUENCIAS XURÍDICAS de devandito atraso na aprobación como Zona de Especial Protección (ZEC) a correspondente ao Lugar de Interese Comunitario (LIC ES1110003) “Fragas do Eume”, e do seu plan reitor de uso e xestión:**

1) É evidente que o feito de que desde que en 1997 aprobábase por Decreto desa Consellería a declaración do parque natural “Fragas do Eume”, e ordenábase a confección dun plan reitor de uso e xestión do mesmo, sen que ata a data verificouse, supuxo un **atraso acumulado de máis de dezasete anos**, o que repercutiu negativamente nos propietarios afectados, pois xa desde ata a aprobación do plan de ordenación dos seus recursos naturais no ano 1996, xa tiñan unha afectación xeral das súas propiedades dadas a necesidade de autorización para moitas actividades, así como a prohibición expresa doutras que con carácter xenérico contemplábanse na

norma, unido ao feito de que ao faltar o concreto plan reitor de uso e xestión do parque que delimitase de forma concreta as diversas zonas de protección e conservación, e concretase de forma individualizada os usos permitidos, os prohibidos e os que precisan autorización (que agora si se contén no plan reitor aínda de forma non totalmente definida) en relación ás súas propiedades, unido ao feito de que moitos propietarios que solicitaron se lles clarificara e informase nese tempo de devanditas circunstancias non obtiveron resultado algún, e outros que fixeron diversas actividades considerando que estaban permitidas, logo foron sancionados, o certo é todo iso que motivou que en todo este tempo os propietarios deixen de explotar e realizar determinadas actividades produtivas e de actuacións sobre as súas propiedades polo “medo” a que iso motive unha actuación ilegal, e en suma vexan cencenados os seus lexítimos dereitos de propiedade, por mor dese atraso culpable da administración, e xa que logo existindo un claro funcionamento defectuoso, e contrario aos deberes que a Constitución Española imponlle á Administración nas súas arts. 9, e 103 de prohibición de arbitrariedade e de actuar conforme á Lei e ao dereito e en base entre outros aos principios de eficacia.

2) Ese atraso culpable da Administración ocasionou ademais lesión nos bens e dereitos dos propietarios, e susceptible de indemnización conforme dispón o art. 106.2 da Constitución Española: *“Os particulares, nos termos establecidos pola Lei, terán dereito a ser indemnizados por toda lesión que sufran en calquera dos seus bens ou dereitos, salvo casos de forza maior, sempre que a lesión sexa como consecuencia do funcionamento dos servizos públicos”.*

E tamén conforme aos arts. 139 e 141 da Lei 30/92 de Réxime Xurídico das Administracións Públicas, en canto dispoñen o “dereito dos particulares a ser indemnizados polas lesións que sufran nos seus bens e dereitos cando dita lesión sexa consecuencia do funcionamento normal ou anormal dos servizos públicos”, en relación co art.. 1.902 do Código Civil (subsidiaria): *“O que por acción ou omisión causa dano a outro, intervindo culpa ou negligencia, está obrigado a reparar o dano causado.”.*

3) Ao non contemplar o Plan Reitor unha compensación polo ATRASO CULPABLE desa Consellería na elaboración do Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Natural “Fragas do Eume”, no período que vai xa desde o ano 1997 ata a actualidade, e especialmente desde que en 2004 fose declarado pola Comisión Europea LIC, habendo transcorrido con fartura tamén o prazo de seis anos que tiña a comunidade autónoma para convertelo en ZEC xunto coa aprobación do seu plan de xestión, entendemos que se deu un evidente funcionamento anormal dos servizos públicos, xunto a unha correlativa lesión aos propietarios das leiras situadas no parque nos seus dereitos de

propiedade, que procede indemnizar conforme á normativa constitucional e legal antes sinalada.

- **PROPOSTA.-** Que se inclúa no Plan Reitor de Uso e Xestión (PRUX) un mecanismo compensatorio e/ou indemnizatorio para aqueles propietarios que teñan inmobles na zona de delimitación do parque e que poidan ver frustradas ata a data presente as súas expectativas de explotación e de actividade nas súas propiedades por causa do atraso culpable da Consellería na aprobación do PRUX a contar desde 1997; e iso con independencia das compensacións e indemnizacións ás que poidan ter dereito polas limitacións aos seus dereitos de propiedade que si se conteñen agora no (PRUX) aínda de forma non suficientemente detallada, e que serán obxecto doutra alegación posterior no presente escrito.

2ª) FALTA DE ADECUACIÓN DOS FONDOS EUROPEOS RECIBIDOS PARA COMPENSACIÓN AOS MUNICIPIOS E AOS PROPIETARIOS POLAS LIMITACIÓNS DE USO NAS SÚAS PROPIEDADES E DE DESENVOLVEMENTO DO PARQUE, E AOS FINS PREVISTOS NA NORMATIVA COMUNITARIA, ESTATAL E AUTONÓMICA DE APLICACIÓN, EN RELACIÓN COAS SUBVENCÍONS OUTORGADAS POLA CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E INFRAESTRUTURAS ATA A DATA.

No manual de orientación do programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000”, na que se encadra o parque natural e LIC ES1110003 “Fragas do Eume”, Referencia: ENV .B.2/SER/2005/0020, Diario Oficial: S 73 -070009, que segundo o seu tenor literal tiña o obxectivo de *“ofrecer un recurso preciso e actualizado ás autoridades nacionais e rexionais para identificar as oportunidades de cofinanciamento da UE para a Rede Natura 2000 no período de financiamento 2007-2013”*, e no que se sinalan para iso Os Fondos Estruturais (Fondo Social Europeo (FSE) e o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER)); O Fondo de Cohesión; O Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (FEADER); Medio ambiente O Fondo Europeo da Pesca (FEP); O Instrumento Financeiro para o Medioambiente (LIFE+); e O 7º Programa Marco de Inves Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (FEADER) Regulamento do Consello (CE) Nº 1698/2005 de 20 de Setembro, para apoiar o desenvolvemento rural a través do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural

(FEADER), no apartado 4. Relativo a definición e contido, xa se contén a Táboa 1. a descrición dun numeroso grupo de beneficiarios aos que irían destinados:

Tabla 1: Grupos objetivo del análisis de fondos

Administración pública	Las administraciones públicas son los órganos gubernamentales y públicos a nivel nacional, regional o local. Las administraciones públicas incluyen: las administraciones, como los ministerios y ministros, órganos autonómicos, administraciones locales, confederaciones hidrográficas y sanidad, etc. En este apartado se aconseja a las administraciones que gestionan tierras pero no son propietarios.
Agricultores	Individuos u organizaciones involucradas en actividades agrícolas comerciales.
Silvicultores	Individuos u organizaciones involucradas en actividades silvícolas comerciales.
Propietarios privados de fincas	Individuos u organizaciones privadas que poseen tierras. Pueden incluirse todos los involucrados en actividades no comerciales de las tierras (que no sean agricultores o silvicultores).
Propietarios públicos de fincas	Organizaciones y administraciones públicas que poseen tierras.
Pescadores y Acuicultores	Individuos u organizaciones involucradas en actividades de pesca y acuicultura comerciales.
Gestores de fincas	Individuos u organizaciones que gestionan tierras, pero no son los propietarios. Pueden incluirse todos los involucrados en actividades no comerciales de las tierras (que no sean agricultores o silvicultores).
ONG	Organizaciones no gubernamentales que ni poseen tierras ni las gestionan pero que quieren apoyar Natura 2000.
PYME	Pequeñas y medianas empresas según la definición de la Recomendación de la Comisión 2003/361/CE de 6 de Mayo de 2003, referente a la definición de micro, pequeña y mediana empresa, OJ L 124, p. 36-41, de 20 de Mayo de 2003.
Organizaciones Educativas	Organizaciones involucradas en ofrecer programas educativos.
Otros	Otros individuos u organizaciones que no se encuadren en las categorías anteriores.

Contendo na Táboa 2. Os espazos incluívos na rede Natura 2000, e na

Tabla 3: Listado de actividades de gestión de Natura 2000 entre outros figuran un variado tipo de actividades a desenvolver, tanto no relativo á conservación, xestión e recuperación de hábitats, na que tamén ao nº 16 se contemplan os “*Custos de compensación a agriculturas*”, por exemplo, pola perda de dereitos consecuencia da xestión da Rede Natura:

Categorización	No.	Tipos de Actividades	Descripción adicional
Gestión y monitorización de hábitats en curso	12	Medidas de gestión de conservación - mantenimiento y mejoras del estado favorable de conservación de hábitats .	Incluye trabajos de recuperación, provisión de pasos para la vida silvestre, gestión de hábitats específicos, preparación de los planes de gestión.
	13	Medidas de gestión de conservación - mantenimiento y mejoras del estado favorable de conservación de especies .	Incluye trabajos de recuperación, provisión de pasos para la vida silvestre, gestión de especies específicas (flora y fauna), planes.
	14	Medidas de gestión de conservación relativas a especies invasoras (EI)	Incluye trabajos de recuperación, infraestructura, gestión de especies específicas, preparación de planes de gestión.
	15	Implementación de esquemas y acuerdos de gestión con propietarios y gestores de fincas o aguas para seguir determinadas recomendaciones	Incluye: <ul style="list-style-type: none"> Medidas agroambientales, por ejemplo métodos de producción inocuos para el medioambiente, recuperación de hábitats en tierras agrarias, ganadería extensiva, conservación de prados, etc. Medidas forestales-ambientales, por ejemplo creación de zonas de no explotación, conservación de la madera muerta, control o erradicación de especies autóctonas invasoras, actividades de repoblación o reforestación, gestión de vegetación específica etc. Medidas agua-ambientales, por ejemplo mantenimiento de hábitats en zonas de acuicultura (referidas a la acuicultura, no a la pesca).
	16	Provisión de servicios, compensación por la pérdida de derechos y beneficios, desarrollo de 'contactos' de aceptación con los vecinos	Costos de compensación, por ejemplo a agricultores, silvicultores u otros propietarios o usuarios de fincas por la pérdida de derechos como resultado de las prescripciones de gestión necesarias a Natura 2000.

Con respecto ao apartado 5. “Descrición dos Fondos”, xa se fai mención concreta ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (FEADER) sendo os seus obxectivos:

- (a) mejorar la competitividad de la agricultura y silvicultura apoyando la reestructuración, el desarrollo y la innovación;
- (b) mejorar el medioambiente y las zonas rurales a través del apoyo a la gestión de tierras;
- (c) mejorar la calidad de vida de las zonas rurales y alentar la diversificación de la actividad económica.'

A continuación na Táboa 4. Xa se indican os obxectivos prioritarios do FEADER:

Tabla 4: Ejes de prioridad del FEADER

Ejes	Gastos Mínimos (%)
1. Mejorar la competitividad del sector agrícola y silvícola.	10
2. Mejorar el medioambiente y las zonas rurales.	25
3. La calidad de vida en zonas rurales y la diversificación de la economía rural.	10
4. Leader	5

A continuación na Táboa 6. Faise unha gran enumeración dos artigos craves do regulamento FEADER, entre os que destacan pagos aos propietarios de bosques e agricultores por limitacións do uso das súas propiedades, e para fomento da súa formación profesional e de desenvolvemento de actividades agrícolas e económicas:

Tabla 6: Listado de artículos clave del Reglamento del FEADER relativo a Natura 2000⁴

Artículo	Texto
20(a)(i)	formación profesional y acciones informativas, incluyendo la difusión de conocimiento científico y prácticas innovadoras, para personas comprometidas con los sectores de la agricultura, alimentación y silvicultura.
20(a)(v)	El soporte a la competitividad de los sectores de la agricultura y silvicultura debe incluir: definición de la gestión agraria, servicios de sustitución en la explotación y de divulgación agraria, así como servicios de divulgación silvícola.
20(b)(ii)	Mejora del valor económico de los bosques
20(b)(iii)	agregar valor a los productos agrícolas y silvícolas
20(b)(vi)	recuperación de la producción agrícola potencialmente dañificadas por desastres naturales e introducción de las acciones preventivas adecuadas
36(a)(i)	pagos por las desventajas naturales a agricultores de zonas de montaña
36(a)(ii)	pagos a los agricultores de zonas con otras desventajas diferentes a zonas de montaña
36(a)(iii)	pagos Natura 2000 y pagos relacionados con la Directiva 2000/60/EC;
36(a)(iv)	pagos agroambientales
36(a)(vi)	apoyo a las inversiones no productivas [tierras agrarias]
36(b)(i)	primera repoblación de tierras agrarias
36(b)(ii)	primera creación de sistemas agro-silvícolas en tierras agrarias
36(b)(iii)	primera repoblación de tierras no agrarias
36(b)(iv)	pagos Natura 2000; [bosques]
36(b)(v)	pagos bosque-medioambiente
36(b)(vi)	recuperación del potencial silvícola e introducción de acciones de prevención
36(b)(vii)	apoyo a las inversiones no productivas [bosques]
52(a)(i)	diversificación en actividades no agrícolas
52(a)(ii)	apoyo a la creación y desarrollo de micro-empresas interesadas en promover la iniciativa empresarial y el desarrollo del entramado económico
52(a)(iii)	estimulación a las actividades turísticas
52(b)(iii)	conservación y mejora del patrimonio rural
52(c)	medidas de formación e información para los actores económicos en los campos cubiertos por el eje 3
52(d)	medidas para el aprendizaje de habilidades y animación con vistas a preparar e implementar una estrategia de desarrollo local.
57(a)	apoyo para la redacción de los planes de protección y gestión relativos a los espacios Natura 2000 y otros espacios de alto valor natural
63	Leader

⁴ Nota: este Manual de Orientación no deberá ser usado para sustituir la referencia a los Reglamentos publicados actualmente, que contienen el texto legal final que regula la operación de los Fondos.

Ao final de devandito manual manual de orientación do programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000” póñense ata seis exemplos concretos de proxectos hipotéticos a financiar, con completa descrición de actividades a financiar e partidas concretas a destinar por cada unha.

Dicir respecto diso que as ordenes ditadas pola consellería a efectos de subvencionar actividades en relación ao parque natural das Fragas do Eume, xa incluído na Rede Natura desde 2004 como quedou devandito, apartáronse por completo de devandito programa comunitario de financiamento e dos obxectivos e actividades previstos no concreto fondo FEADER, pese ao importante monto

económico recibido dos fondos europeos, ata antes da aparición de devandito programa.

No Informe publicado polo Instituto de Estudos Económicos “Fundación Pedro Barrié da Maza” e asinado polo seu director Guillermo da Dehesa e publicado en Internet pola Universidade de Vigo de data xullo de 2001 Sobre “Valoración económica do patrimonio natural”, no capítulo 2 relativo ao “Gasto público en protección de espazos naturais”, e concretamente sobre o espazo natural “Zona bosque autóctono do Eume” das unha cifra destinada de 400 millóns de pesetas para o período 1996-2000, dos cales a Xunta achegaría un 25% e o 75% restante FEOGA (**O Fondo Europeo de Orientación e Garantía Agrícola** -Garantía) e iso só en relación aos bosques existentes no parque.

E no que respecta ás axudas ata agora recibidas da Unión Europea pola Comunidade Autónoma de Galicia para parques naturais, os concretos fondos destinados ao parque natural “Fragas do Eume”, para o período 2004-2015, resumiríanse nas seguintes axudas co contido e beneficiarios que nas mesmas constan:

- **Axudas para os 6 PARQUES NATURAIS de Galicia; Ordes para a concesión de axudas destinadas os parques naturais de Galicia e as súas correspondentes resolucións (Desde o ano 2004 ao 2015):**

- **Orde de 22 de decembro de 2004** (D.O.G. de 31 de decembro de 2004), pola que se regulan axudas en materia de conservación dos recursos naturais e fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sostible dos **parques naturais**.

Art.18,...".axudas para medidas compensatorias na contorna dos espazos naturais protexidos. "Orzamentos da Comunidade Autónoma e cofinanciadas polo Fondo Europeo de Orientación e Garantía Agraria.

Beneficiarios :

As persoas físicas que residan e/ou que sexan propietarios, titulares, propietarios ou arrendatarios de explotacións agrarias, gandeiras ou forestais de terreos dentro do parque natural.

Comunidades de montes, asociacións e empresas.

Non inclúe os concellos.

Orzamento inicialmente dispoñible645.710,00 €

Axudas concedidas por parque:

Fragas do Eume.....importe concedido.....308.650,67 €

Resolución de 31-10-2005 (D.O.G. de 17-11-2005) Publicación das **100** subvencións concedidas

- **Orde de 5 de xullo de 2006** (D.O.G. de 17 de xullo 2006), pola que se regulan as axudas en materia de conservación dos recursos naturais e o fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sostible dos **parques naturais** para os anos **2006 - 2007**.

Art.19,..."axudas para medidas compensatorias na contorna dos espazos naturais protexidos."Orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia, e cofinanciadas por Feoga-Orientación.

Beneficiarios:

As persoas físicas que residan e/ou que sexan propietarios, titulares, propietarios ou arrendatarios de explotacións agrarias, gandeiras ou forestais de terreos dentro do parque natural .

Comunidades de montes, asociacións e empresas.

Non inclúe os concellos.

Orzamento inicialmente dispoñible1.464.000,00 €

Axudas concedidas por parque:

Fragas do Eume.....387.197,00 €

importe. concedido.....387.197.00 €

- Resolución de 11-12-2006 (D.O.G. de 04-01-2007) Publicación das **144** subvencións concedidas

- **Orde de 23 de abril de 2008** (D.O.G. de 5 de maio de 2008), pola que se establecen as bases reguladoras, así como a súa convocatoria para os anos **2008-2009**, para a concesión de axudas en materia de conservación dos recursos naturais e o fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sostible dos espazos declarados como parques naturais na Comunidade Autónoma de Galicia.

Art.22,..."axudas para medidas compensatorias na contorna dos espazos naturais protexidos."Orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia, e cofinanciadas por Feoga-Orientación.

Beneficiarios:

As persoas físicas que residan e/ou que sexan propietarios, titulares, propietarios ou arrendatarios de explotacións agrarias, gandeiras ou forestais de terreos dentro do parque natural .

Comunidades de montes, asociacións e empresas

Non inclúe os concellos

Dotación orzamentaria.....1.260.000.00 €

Distribución por parque

Fragas do Eume 26,27 %..... 331.002,00 €

importe concedido.....297.503,42 €

- Resolución de 14-11-2008 (D.O.G. de 12-12-2008) Publicación das 139 subvencións concedidas.

- **Orde de 10 de xuño de 2010** (D.O.G. de 18 de xuño 2010), pola que se establecen as bases reguladoras, así como a súa convocatoria para a concesión de axudas en materia de conservación dos recursos naturais e o fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sostible dos espazos declarados como **parques naturais** na Comunidade Autónoma de Galicia para os anos **2010 - 2011**.

A Lei 9/2001 de 21 de agosto prevé a posibilidade do establecemento dun réxime de axudas para a poboación residente nun espazo natural protexido e na súa área de influencia socio económica. Fondos da Comunidade Autónoma de Galicia, cargo ao PDR 2007-2013 cun financiamento do Fondo Feader do 57%.

Beneficiarios:

As persoas físicas que residan e/ou que sexan propietarios, titulares, propietarios ou arrendatarios de explotacións agrarias, gandeiras ou forestais de terreos dentro do parque natural .

Comunidades de montes, asociacións, empresas e concellos

Inclúe os concellos

Dotación orzamentaria.....3.208.000.00 €

Distribución por parque

Fragas do Eume.....23%.....737.840,00 €

Importe concedido.....449.621,30 €

- Resolución de 21-12-2011 (D.Ou.G. de 03-01-2012) Publicación das 102 subvencións concedidas.

- **Orde de 13 de agosto de 2013** (D.O.G. de 30 de agosto de 2013), pola que se establecen as bases reguladoras, así como a súa convocatoria para a concesión de axudas en materia de conservación dos recursos naturais e o fomento de accións da poboación local para o desenvolvemento sostible dos espazos declarados como **parques naturais** na Comunidade Autónoma de Galicia para os anos **2013- 2014 - 2015**.

A Lei 9/2001 de 21 de agosto prevé a posibilidade do establecemento dun réxime de axudas para a poboación residente nun espazo natural protexido e na súa área de influencia socio económica. Fondos da Comunidade Autónoma de Galicia, cargo ao PDR 2007-2013 cun financiamento do Fondo Feader do 57%

Beneficiarios:

As persoas físicas que residan e/ou que sexan propietarios. titulares, propietarios ou arrendatarios de explotacións agrarias, gandeiras ou forestais de terreos dentro do parque natural .

Comunidades de montes, asociacións, empresas e concellos.

Inclúe os concellos

Dotación orzamentaria.....1.760.000.00 €

Distribución por parque

Fragas do Eume.....23,00 %.....404.800,00 €

importe. concedido59.520,28 €

- Resolución de 26 de xuño de 2014 (DOG de 10-07 de 2014) Publicación das **63** subvencións concedidas

❖ **Resumo das dotacións orzamentarias** para os parques naturais (dende o ano 2004 ao 2015):

Orde de 22-12-2004	645.710,00 €
" 05-07-2006....	1.464.000,00 €
" 23-04-2008.....	1.260.000,00 €
" 10-06-2010.....	3.208.000,81 €
" 13-08-2013.....	1.760.000,00 €
Total.....	8.337.710,00 €

- **Resumo de importes das subvencións concedidas aos parques naturais.** (desde o ano 2004 ao 2015):

Resolución de 31-10-2005 (D.O.G. de 17-11-2005)	944.917,54€
Resolución de 11-12-2006 (D.O.G. de 04-01-2007).....	1.473.404,70€
Resolución de 14-11-2008 (D.O.G. de 12-12-2008).....	1.114.549,60€
Resolución de 21-12-2011 (D.O.G. de 03-01-2012)	1.445.613,50€
Resolución de 26 -06- 2014 (DOG de 10-07-2014).....	657.775,63€
Total.....	5.636.260,90€

- **FRAGAS DO EUME** (desde o ano 2004 ao 2015):

Dotación orzamentaria	Importes concedidos
Ou. 22-12-2004	308.650.67 € 308.650,67 €
Ou. 05-07-2006	387.197.00 €.....387.197.00€
" 23-04-2008	331.002,00 €.....297.503,42€
" 10-06-2010	737.840,00 €.....449.621,30€
" 13-08-2013	404.800,00 €.....59.520,28€

Total2.169.489,67€

total 1.502.495,50 €

Número total subvencións concedidas (desde o ano 2006 ao 2014) para os seis parques naturais: **548**

Montante das subvencións concedidas ás Fragas do Eume (desde o ano 2006 ao 2014)

1.502.495.50 €

Recompilación de actividades subvencionables (desde o ano 2006 ao 2014):

Recuperación das paisaxes agrarias tradicionais, limpeza e restauración de camiños de acceso a predios, sinalización de camiños, creación e mellora de infraestruturas de uso público e de acolleita a visitantes tales como rutas e áreas recreativas.

Melloras de vivendas con máis de quince anos de antigüidade, mellora de cubertas, recuperación de muros e paredes exteriores, hórreos, alpendres, malladoiros, palleiros, cabanas, muros e fontes. Sistemas de conducción e drenaxes próximos ás zonas de acceso,

Establecemento e mantemento de vexetación en zonas de alta pendente en área agrícolas degradadas ou incendiadas.

Accións, actuacións, actividades ou medidas de educación ambiental e edición de material pedagóxico. Conservación das poboacións de especies protexidas, defensa, restauración de hábitats, recuperación de castañais, "fragas" e outras masas autóctonas arborizadas.

CONSECUENCIAS XURÍDICAS.- As actividades subvencionables/subvencionadas non fan referencia algunha á situación xeográfica dos hábitat e das especies incluídas nos Anexos I e II da Directiva Hábitat 92/43/CEE, nin ás accións concretas e prioritarias necesarias para a súa conservación.

Dada a **inexistencia de plans de xestión**, as accións e actuacións **son propostas e iniciativas da poboación local**, resultando medidas absolutamente insuficientes para manter os espazos nun estado de conservación favorable.

Dada a **inexistencia de plans de xestión** é probable o **incumprimento da Directiva 92/43/ CEE e da Lei 42/2007 que esixen " adecuados plans de xestión, específicos aos lugares ou integrados noutros plans de desenvolvemento que inclúan, polo menos, os obxectivos de conservación do lugar e as medidas apropiadas para manter os espazos nun estado de conservación favorable"**).

O art. 6 da Directiva 92/43/CEE, sobre hábitats, dispón o seguinte:

Artículo 6

1. Con respecto a las zonas especiales de conservación, los Estados miembros fijarán las medidas de conservación necesarias que implicarán, en su caso, adecuados planes de gestión, específicos a los lugares o integrados en otros planes de desarrollo, y las apropiadas medidas reglamentarias, administrativas o contractuales, que respondan a las exigencias ecológicas de los tipos de hábitats naturales del Anexo I y de las especies del Anexo II presentes en los lugares.

2. Los Estados miembros adoptarán las medidas apropiadas para evitar, en las zonas especiales de conservación, el deterioro de los hábitats naturales y de los hábitats de especies, así como las alteraciones que repercutan en las especies que hayan motivado la designación de las zonas, en la medida en que dichas alteraciones puedan tener un efecto apreciable en lo que respecta a los objetivos de la presente Directiva.

3. Cualquier plan o proyecto que, sin tener relación directa con la gestión del lugar o sin ser necesario para la misma, pueda afectar de forma apreciable a los citados lugares, ya sea individualmente o en combinación con otros planes y proyectos, se someterá a una adecuada evaluación de sus repercusiones en el lugar, teniendo en cuenta los objetivos de conservación de dicho lugar. A la vista de las conclusiones de la evaluación de las repercusiones en el lugar y supeditado a lo dispuesto en el apartado 4, las autoridades nacionales competentes sólo se declararán de acuerdo con

dicho plan o proyecto tras haberse asegurado de que no causará perjuicio a la integridad del lugar en cuestión y, si procede, tras haberlo sometido a información pública.

Debera entenderse pois conforme a dita Directiva por adecuados plans de xestión, os que, polo menos, establecen un organigrama coas medidas apropiadas de conservación que respondan ás “esixencias ecolóxicas dos tipos de hábitats existentes”, contendo tamén o orzamento para executalas e as partidas necesarias para indemnizar polas limitacións de uso que puidesen ocasionarse, podendo constatarse que as subvencións concedidas ás que antes se fixo mención -salvo contadas excepcións e en porcentaxe ridícula- nin foron destinadas a medidas conservacionistas nin restauradoras dos hábitats do LIC “Fragas do Eume”, nin tampouco para indemnizar aos propietarios polas limitacións de uso.

Ter en conta que xa o art. 18 da Lei 4/1989 en vigor cando se ditaron pola Consellería de Agricultura varias de ordénelas sinaladas, establecía na súa núm. 2 o seguinte: “Co fin de contribuír ao mantemento dos espazos naturais protexidos, e

compensar socioeconómicamente ás poboacións afectadas, poderán establecerse áreas de influencia socioeconómica, con especificación do réxime económico e compensación adecuada ao tipo de limitacións. (...)”.

E ter en conta respecto diso **que se vulnerou absolutamente os obxectivos e finalidades do programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000”, así como máis concretamente os tipos de actividades alí previstos a desenvolver, tanto no relativo á conservación, xestión e recuperación de hábitats, como no relativo ás compensacións previstas aos propietarios de bosques, e agricultores pola perda de dereitos consecuencia da xestión da Rede Natura.**

PROPOSTA.- Que o PRUX das Fragas do Eume inclúa na súa memoria económico-financeira un plan de financiamento acorde co **programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000”, e en concreto cos tipos de actividades alí previstos a desenvolver, tanto no relativo á conservación, xestión e recuperación de hábitats, como no relativo ás compensacións previstas aos propietarios de bosques, e agricultores pola perda de dereitos consecuencia da xestión da Rede Natura.**

3ª) O PLAN REITOR DE USO E XESTIÓN DAS FRAGAS DO EUME INCLÚE UN PROGRAMA ECONÓMICO - FINANCEIRO ABSOLUTAMENTE XENÉRICO E INCONCRETO, O QUE PODERÍA ASIMILARSE OU EQUIPARARSE A UNHA COMPLETA FALTA OU OMISIÓN DO MESMO CONTRADICINDO AS DISPOSICIÓNS LEGAIS COMUNITARIAS, ESTATAIS E AUTONÓMICAS Ó RESPECTO, E A XURISPRUDENCIA DO TRIBUNAL SUPREMO SOBOR DO PARTICULAR.

O art. 28.1 da Lei 42/07 (practicamente idéntico ao derogado art.11 da Lei 4/89), prevé que **“1. As normas reguladoras dos espazos naturais protexidos, así como os seus mecanismos de planificación da xestión, *determinarán os instrumentos xurídicos, financeiros e materiais que se consideren precisos para cumprir eficazmente os fins perseguidos coa súa declaración*”.**

Pola súa banda, o art. 34.9 da **Lei 9/01, relativo ao contido dos plans Reitores dispón que** “Os plans Reitores de uso e xestión terán polo menos o seguinte contido:

- 9) *Programa económico-financeiro.*”

Por outra banda, a medio da Resolución de 21 de setembro de 2011, da Secretaría de Estado de Cambio Climático, pola que se publican os Acordos da Conferencia Sectorial de Medio Ambiente en materia de patrimonio natural e biodiversidade, publicítanse as **DIRECTRICES DE CONSERVACIÓN DA REDE NATURA 2000 EN ESPAÑA**, no BOE DE 10 DE OUTUBRO DE 2011, nas cales recóllese entre outras esixencias as seguintes:

“8. AVALIACIÓN ECONÓMICA E PRIORIDADES

8.1. DIRECTRICES

8.1.1. Avaliación económica

O instrumento de xestión conterá unha avaliación económica de todas as medidas e actuacións de conservación activa propostas para a súa período de vixencia, así como a súa prioridade. Dita valoración económica das medidas e actuacións non supoñerá a adquisición inmediata dunha obrigação por parte do órgano responsable da xestión da Rede Natura 2000. Este compromiso Directrices de conservación da Rede Natura 2000 materializarase de forma periódica, en función das dispoñibilidades orzamentarias e das prioridades establecidas no instrumento de xestión.

8.2. RECOMENDACIÓNS

8.2.1. Enfoque plurianual

Recoméndase a inclusión na avaliación económica dunha táboa resumen orientativa onde se recolla, para cada actuación, a distribución estimada de dotacións e de axentes financiadores (públicos, privados) para cada ano de vixencia do Plan.

8.2.2. Agrupación en programas

As actuacións poderanse agrupar en programas para facilitar a planificación da súa execución e o establecemento das prioridades, dependencias e relacións entre elas.

Neste caso concreto, o propio Plan Reitor baixo o epígrafe nº 6 **“PROGRAMA ECONÓMICO FINANCEIRO”** establécese de forma expresa que: “na fase de elaboración do PRUX neste apartado estimaranse as inversións a realizar non ámbito do parque natural ao longo do período de vixencia do plan reitor de uso e xestión, obténdose unha investimento medio anual, e un programa económico financeiro de actuacións.

As inversións procederán de fondos propios, de Fondos europeos FEADER previstos non Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia (PDR) e non programa operativo FEDER para ou período 2014-2020, procedentes das programación asignada á Dirección Xeral de Conservación das Natureza. Inclúense igualmente a posibilidade de convenios coa administración Xeral do Estado e con outras entidades como a obra social das Caixa, análogos aos desenvolvidos durante ou vixente período.

Non cálculo do custo anual teranse en conta tanto vos importes previstos para investimento directas do capítulo VI e axudas do capítulo VII como os custos do persoal do capítulo I e II correspondentes á xestión do parque e as súas instalacións. Unha vez definido e completado ou programa de actuacións coas contribucións das participación pública, elaborárase unha estima baseada nas programacións de fondos europeos para ou vindeiro período (pendentes de aprobación pola Comisión), e nos orzamentos dous últimos anos destinados á xestión do parque natural. A estima quedará condicionada ás disponibilidades orzamentarias

reais:

Custos estruturais	Persoal conservación	Labores de vixilancia e control, planificación e xestión, tramitación de autorizacións, redacción de plans e proxectos... Mellora e mantemento de instalacións	Capítulo I da DXCN	
	Persoal administración		Capítulo II da DXCN	
	Bens correntes e servizos de conservación		Capítulo VI (conceptos orzamentarios (611, 622, 623, 625))	
	Bens correntes e servizos de xestión administrativa			
Investimentos en instalacións				
Custos de accións de conservación habituais	1. Programa de actuacións sobre o medio físico.	Prevención e control de riscos ambientais: erosión, contaminación..	Investimentos en conservación da biodiversidade, protección da natureza, ordenación do uso público, formación, educación e sensibilización ambiental.. Axudas en espazos naturais	Capítulos VI e VII: FEDER FEADER/ FONDOS PROPIOS
	2. Programa de actuacións sobre a biodiversidade	Medidas de xestión para o mantemento ou mellora do estado de conservación de hábitats e especies. Erradicación e control de especies exóticas		
	3. Programa agropecuario e forestal	Axudas, permutas de predios, custodia do territorio..		
	4. Programa cinexético e piscícola	Axudas e investimentos directos para mellora de hábitats e especies e de mantemento dos cotos e as súas infraestruturas		
	5. Programa de uso público e actividades culturais	Xestión de visitantes Formación e educación		
	6. Programa de actividades científicas e monitoraxe	Realización de estudos. Monitorización e seguimento		
	7. Programa de consolidación de imaxe corporativa	Divulgación e promoción		
Custos de accións de conservación puntuais	Restauración ou mellora de hábitats e especies	Investimentos en actuacións derivadas de convenios ou proxectos específicos de infraestruturas de uso público, sinalizacións, erradicación de especies exóticas, restauración de hábitats...	Capítulo VI: CONVENIOS CO MAGRAMA OU CON ENTIDADES PARTICULARES/ACORDOS DE CUSTODIA/ PROXECTOS LIFE+,...	
	Compra de terras e dereitos			
	Investigación			
	Medidas de adaptación de infraestruturas e equipamentos			
Infraestruturas para o uso público				

Tal e como pode observarse coa simple lectura do Plan Económico-Financeiro incorporado ao Plan Reitor en cuestión, non contén avaliación económica algunha das medidas e actuacións de conservación activa que se propoñen para o período de vixencia do mesmo, nin moito menos establécese criterio de prioridade algún, como esixen as Directrices de Conservación da Rede Natura 2000 en España, nin moito menos contense **unha táboa resumen orientativa onde se recolla, para cada actuación, a distribución estimada de dotacións e de axentes financiadores (públicos, privados) para cada ano de vixencia do Plan**, como recomendan ditas Directrices, apartándose igualmente do manual de orientación do programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000”, na que se encadra o parque natural e LIC ES1110003 “Fragas do Eume”.

Do mesmo xeito, non aparecen determinadas nin tan sequera de forma estimativa os investimentos que se pretenden realizar no ámbito do parque natural, polo que é imposible coñecer, a falta destes datos, si á hora de redactar o presente Plan Reitor, cóntase cos medios financeiros precisos para a viabilidade da protección que o plan establece.

Visto o contido do Plan Económico-Financeiro incorporado ao Plan Reitor, descoñécese a previsión das cantidades ás que ascenderán, aínda que sexa de forma estimativa, os gastos de persoal, mantemento de instalacións, axudas, compensacións, etc, aos que alí se fai referencia, e descoñécese tamén a canto ascenderán os concretos investimentos para sufragar estes gastos e a procedencia das mesmas.

Na práctica iso supón que non se fixo estudo económico-financeiro algún, senón que simplemente deuse cumprimento meramente formal ao trámite obrigatorio consistente en incluír un Plan Económico -Financeiro no Plan Reitor, como esixe o art. 34.9 da Lei 9/2001.

Precisamente a introdución con carácter obrigatorio do programa económico-financeiro no plan reitor que esixe o art. 34.9 da Lei 9/2001 da Lei (galega) de Conservación das Natureza, ten a concreta finalidade de determinar si os instrumentos financeiros e económicos cos que se conta son suficientes para alcanzar os fins perseguidos polo plan (art. 28.1 Lei 42/07)

E no caso concreto, á vista do programa económico-financeiro incluído no plan reitor descoñécese por completo cales son as contías dos investimentos que se prevén realizar, e en que investimentos concretos previse realizalas atendendo á citada normativa e á Directiva 92/43/CEE do hábitat conforme as directrices e programa de financiamento comunitario da Rede Natura 2000 antes sinaladas, quen e en que

contías vaise a investir, a que contía poden ascender de forma estimativa os gastos de persoal, mantemento de instalacións, axudas, compensacións aos propietarios pola privación e limitación dos seus dereitos, ..., etc,. Sen embargo noutras CC.AA. en situacións similares sí estableceron nos documentos de xestión e plans rectores polo menos diversas compensacións para os propietarios de leiras dentro da súa respectiva ZEC, existindo variados exemplos en diversas CC.AA, especialmente no País Vasco e Navarra; basten algúns exemplos:

- “O II Plan Reitor de Gorbeia (Guipúscoa) no seu apartado 5. Elementos de Compensación, fixa de forma expresa diversas compensacións aos propietarios por perdas de renda debidas ao cambio de especie arbórea a plantar, e tamén por emprego de artes (cable) menos agresivas na curta, por plantación de especies forestais menos rendibles, ...,etc.
- Documento de xestión e medidas de conservación para o ZEC de Arno (Guipúscoa) ZEC ES2120001, no apartado 12. Cadro de actuacións, contéñense varias partidas orzamentarias destinadas a subscribir contratos con particulares en relación a medidas de conservación, restauración, mantemento,..., etc, que en suma compensan as limitacións ao seu dominio.
- Documento de xestión e medidas de conservación para o ZEC de Ega-Berron (Guipúscoa) ZEC ES21100020, no seu apartado 4.2 Programa de obxectivos e medios, prevé tamén a subscrición de acordos con propietarios de terreos á mesma finalidade anterior.
 - Documento de xestión e medidas de conservación para o ZEC de Gárate-Sta. Bárbara (ZEC 2120007, prevé partidas para adquisición de terreos a propietarios aos fins de conservación do área, así como noutros casos partidas orzamentarias para a subscrición de orzamentos para a repoboación de diversas especies forestais.”

No programa económico financeiro incluído do PRUX das Fragas do Eume únicamente fanse referencias xenéricas e vagas ó plan económico-financieiro, sen especificar nin concretar de ningún xeito, o que desde logo non permite coñecer si os fins do plan legalmente previstos na normativa comunitaria, estatal e autonómica, poden ser ó non cumpridos.

En consecuencia, o Plan Económico-Financeiro incorporado ao Plan Reitor, é evidente que incumpre as Directrices de conservación da Rede Natura 2000 en España pois non contén, como é obrigatorio, avaliación económica algunha das medidas e

actuacións de conservación activa que se propoñen para o período de vixencia do mesmo, nin moito menos establécese criterio de prioridade algún, nin incorpora tampouco táboa resumen orientativa onde se recolla, para cada actuación, a distribución estimada de dotacións e de axentes financiadores (públicos, privados) para cada ano de vixencia do Plan, limitándose única e exclusivamente devandito Plan Económico-financeiro incorporado ao Plan Reitor a realizar alusións xenéricas a distintas actividades, pero sen precisar nin tan sequera de forma estimativa os investimentos que se pretenden realizar, nin a procedencia de devanditos investimentos, nin moito menos os medios ou instrumentos que serán necesarios para facer posible a viabilidade do plan, o que desde logo é motivo suficiente para que no seu caso, a aprobación do Plan Reitor, poida ser declarada nula.

Neste sentido pronunciose, nun suposto similar, a **Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo na súa sentenza de data 29 de xaneiro de 2013**, razoando no seu Fundamento de Dereito Quinto o seguinte:

“QUINTO .- Examinamos nós os documentos que aparecen no expediente administrativo en uso da facultade que nos confire o artigo 88.1.3 da Lei desta Xurisdición , e atopámonos/atopámonos con que nun deles (folio 5), baixo o epígrafe "Memoria Económico-Financeira", lese " En devandito Plan regúlense os principios Reitores da xestión e das actuacións a realizar no Parque. A realización destas actuacións soporta gastos tanto correntes como de investimento sufragados con cargo aos Orzamentos Xerais do Principado de Asturias », para dous parágrafos máis adiante expresar que « estes gastos constitúen o obxecto básico, xunto con outros similares do resto dos espazos naturais protexidos, dos créditos orzamentarios destinados á Dirección Xeral de Recursos Naturais e Protección Ambiental », e terminar coa conclusión de que « a aprobación desta norma non implica xa que logo ningunha partida orzamentaria nova ».

No outro, denominado «MEMORIA ECONÓMICA FINANCEIRA DO PRUG E PDS DO PARQUE NATURAL DE FONTES DE NARCEA, DEGAÑA E IBIAS», subscrito o 12 de decembro de 2006 pola Xefa do Servizo de Orzamentos co conforme da Directora Xeral de Orzamentos, logo dun cadro referido aos anos 2006, 2007, 2008 e 2009, no que se recollen unha serie de actividades presupostadas con cantidades determinadas para cada ano, e que para os catro anos referidos ascenden a un total de 41.600.000 euros, exprésase literalmente o seguinte: « Desde un punto de vista orgánico, todo isto implicará a asunción de compromisos financeiros por varias Consellerías sendo as máis directamente implicadas no seu financiamento a Consellería de Medio Rural e Pesca e a propia Consellería de Medio Ambiente, Ordenación do Territorio e Infraestruturas.

As avaliacións económicas das distintas actuacións nas que se base o cálculo do custo do Plan non deben ser consideradas como compromisos inmutables e ineludibles, senón que son estimacións indicativas e xa que logo susceptibles de variación ou de posibles cambios. Ademais, estas actuacións non son todas adicionais e especificamente vinculadas á aprobación destes documentos de xestión, ao encadrarse as principais liñas de investimento dentro das actuacións que habitualmente realízanse desde as distintas Consellerías.

En calquera caso, na medida en que os Programas Anuais de Xestión constitúen a expresión detallada das actuacións a levar a cabo en desenvolvemento das previsións do Plan de Uso e Xestión e de Desenvolvemento Sostible, durante o ano natural seguinte á súa aprobación, as Consellerías afectadas en estreita colaboración cos órganos de xestión do Parque, deberán determinar os proxectos incluídos no Plan que se consideren prioritarios nese momento, considerando o seu encaixe orzamentario dentro do propio proceso de elaboración do orzamento de cada exercicio. ».

Non hai máis elementos de xuízo que permitan coñecer si tales previsións ou partidas, completamente indefinidas e indeterminadas, nas que ningunha contempla as compensacións polas limitacións de dereitos consolidados que a aprobación do Plan Reitor de Uso e Xestión soporta, permitirán razoablemente cumprir os fins perseguidos coa declaración de espazo natural protexido, senón que, pola contra, teñen a finalidade de aparentar o cumprimento do categórico deber de incorporar no procedemento de aprobación do Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Natural o instrumento financeiro imprescindible para cumprir eficazmente os fins perseguidos coa declaración do Parque Natural, instrumento ao que a Administración autonómica, e agora recorrida, non confire máis transcendencia que a dun formalismo, pois, nin sequera, constitúe, en contra do que indica a súa representación procesual ao opoñerse a este motivo de casación, un estudo analítico nin un instrumento que contemple as liñas mestras para as actuacións e investimentos, ao esquecerse, entre outras partidas, da destinada a compensar as diferentes limitacións que na planeamento aprobada impóñense a dereitos xa consolidados, en contra do que esta Sala e Sección do Tribunal Supremo declarou nas súas Sentenzas de 27 de abril de 2005 (recursos ordinarios 66 , 75 , 76 e 78 de 2002), ao declarar nula a entrada en vigor do Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Nacional dos Picos de Europa porque iso requiría a previa ou simultánea aprobación do réxime económico e de compensacións do área de influencia, polo que este quinto motivo de casación tamén debe prosperar.”

En igual sentido pronunciouse tamén, **a Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo na súa sentenza de data 30 de xaneiro de 2013**, razoando no seu Fundamento de Dereito Noveno o seguinte:

“NOVENO .- O motivo quinto, pola súa banda, aduce a " falta de aprobación dun réxime económico e de compensacións " con infracción dos artigos 11.2 da Lei 4/1989 de tanta cita e 62.1.e) e 62.2 da Lei 30/1992 .

O marco xurídico financeiro deste tipo de plans proporciónao o artigo 11 da indicada Lei 4/1989 cando dispón que as norma reguladoras dos espazos protexidos " determinarán os instrumentos xurídicos, financeiros e materiais que se consideren precisos para cumprir eficazmente os fins perseguidos coa súa declaración ".

De modo que esta esixencia abarca aos instrumentos financeiros que son necesarios para que poidan alcanzarse os fins que o plan persegue. E a determinación non pode cumprirse con meras invocacións retóricas ou referencias xenéricas, que non poñan de manifesto a certeza de que se conta cos medios financeiros precisos para a viabilidade da protección que o plan establece.

Á hora de abordar a suficiencia deses instrumentos financeiros debe facerse un xuízo equilibrado e ponderado que ha de moverse dentro dos seguintes polos extremos. Dun lado, deben desterrarse referencias indeterminadas, vagas e, por iso, intranscendentes para establecer si os fins do plan poden ser cumpridos ou a declaración do plan estará abocada á parálises completa. E doutro, non resulta necesario que se faga unha determinación exhaustiva e absoluta sobre tales medios financeiros, abonda con que se permita coñecer que os fins da declaración do plan poden ser cumpridos cos medios económicos descritos.

Dito isto, debemos remitirnos ao sinalado en Sentenza de 29 de xaneiro de 2013 (recurso de casación nº 4661/2009) que deliberamos conxuntamente con esta casación, ao examinar a memoria económica do mesmo plan impugnado na instancia, tras transcribir diferentes parágrafos de senllas memorias económico-financiera, concluímos que <<non hai máis elementos de xuízo que permitan coñecer si tales previsións ou partidas, completamente indefinidas e indeterminadas, nas que ningunha contempla as compensacións polas limitacións de dereitos consolidados ou a aprobación do Plan Reitor de Uso e Xestión conleva, permitirán razoablemente cumprir os fins perseguidos coa declaración de espazo natural protexido, senón que, polo contrario, teñen a finalidade de aparentar o cumprimento do categórico deber de incorporar no

procedemento de aprobación do Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Natural o instrumento financeiro imprescindible para cumprir eficazmente os fins perseguidos coa declaración do Parque Natural, instrumento ó que a Administración autonómica, e agora recorrida, non confire máis transcendencia que a de un formalismo, pois, nin sequera, constitúe, en contra do que indica a súa representación procesual ao opoñerse a este motivo de casación, un estudo analítico nin un instrumento que contemple as liñas mestras para as actuacións e investimentos, ao esquecerse, entre outras partidas, da destinada a compensar as diferentes limitacións que no planeamento aprobada impóñense a dereitos xa consolidados, en contra do que esta Sala e Sección do Tribunal Supremo declarou nas súas Sentenzas de 27 de abril de 2005 (recursos ordinarios 66 , 75 , 76 e 78 de 2002), ao declarar nula a entrada en vigor do Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Nacional dos Picos de Europa porque iso requiría a previa ou simultánea aprobación do réxime económico e de compensacións do área de influencia, polo que este quinto motivo de casación tamén debe prosperar.>>”.

PROPOSTA.- Substituír o programa económico-financeiro que se contén no apartado 6. do PRUX das Fragas do Eume, por outro novo moitos máis detallado e concreto no sentido antes exposto e que se acomode en todo caso ao disposto nas Directrices de Conservación da Rede Natura 2000 en España, e ao contido, esixencias, e exemplos de proxectos contidos no manual de orientación do programa comunitario de “Financiamento da Rede Natura 2000”, e sexa acorde cá xurisprudencia do Tribunal Supremo antes sinalada.

4ª) O PLAN REITOR DE USO E XESTIÓN DAS FRAGAS DO EUME NON ESTABLECE UN SISTEMA DE COMPENSACIÓNS ECONÓMICAS NIN DE INDEMNIZACIÓNS EN FAVOR DOS PROPIETARIOS DAS LEIRAS, MONTES E DEMAIS INMOBLES UBICADOS DENTRO NO PERÍMETRO DO PARQUE NATURAL FRAGAS DO EUME, POLOS DANOS E PREXUIZOS QUE TEÑEN DERIVADOS DAS LIMITACIÓNS DO SEU DEREITO DE PROPIEDAD, VULNERANDO DISPOSICIÓNS CONSTITUCIONAIS E LEGAIS, ASÉ COMO XURISPRUDENCIA DO TRIBUNAL SUPREMO SOBOR DO PARTICULAR.

Como pode observarse coa lectura do PRUX das Fragas do Eume Reitor, no seu epígrafe 4, referido ás “medidas de xestión”, regúlanse as limitacións ás actividades e

usos que poden ser desenvolvidos polos propietarios das leiras incluídas no perímetro do parque natural.

De feito textualmente recóllense en diversos epígrafes as actividades excluídas e permitidas nas leiras integradas no Parque Natural, así como regúlanse tamén as limitacións de uso das mesmas, diferenciando expresamente os usos prohibidos, usos autorizables e usos permitidos.

Evidentemente a exclusión da posibilidade de desenvolver determinadas actividades nas leiras e bosques afectadas e as prohibicións e limitacións de uso que se impoñen aos propietarios implican unha clara limitación ou restrición do dereito de propiedade privada consagrado no art. 33 da CE, e recoñecido tamén no art. 349 do Código Civil e no art. 1º da Lei de Expropiación Forzosa, tendo en conta que como prevén devanditos preceptos ninguén pode verse privado dos seus bens e dereitos senón por causa de utilidade pública ou interese social e sempre mediante a correspondente indemnización.

Así, o Art. 33 CE prevé que: **1. Recoñécese o dereito á propiedade privada e á herdanza.**

2. A función social destes dereitos delimitará o seu contido, de acordo coas leis.

3. Ninguén poderá ser privado dos seus bens e dereitos senón por causa xustificada de utilidade pública ou interese social, mediante a correspondente indemnización e de conformidade co disposto polas leis.

Do mesmo xeito o Art. 349 Código Civil establece que **“Ninguén poderá ser privado da súa propiedade senón por Autoridade competente e por causa xustificada de utilidade pública, previa sempre a correspondente indemnización.**

Si non precedera este requisito, os Xuíces ampararán e, no seu caso, reintegrarán na posesión ao expropiado.

Pola súa banda o art. 1 da Lei Expropiación Forzosa dispón que:

“É obxecto da presente Lei a expropiación forzosa por causa de utilidade pública ou interese social a que se refire o artigo 32 do Foro dos Españóis, na que se entenderá comprendida calquera forma de privación singular da propiedade privada ou de dereitos ou intereses patrimoniais lexítimos, calquera que fosen as persoas ou

entidades a que pertencen, acordada imperativamente, xa implique venda, permuta, censo, arrendamento, ocupación temporal ou mera cesación do seu exercicio.”

E o certo é que malia conterse no PRUX das Fragas do Eume exclusións da posibilidade de desenvolver determinadas actividades nas leiras afectadas e as prohibicións e limitacións de uso que se impoñen aos propietarios, as cales implican unha clara limitación do seu dereito de propiedade, **no mesmo non se regula ningún sistema de compensación económica aos propietarios que resulten afectados**, e iso malia que xa no propio **Artigo 38 Áreas de Influencia Socioeconómica da LEI 42/07, previsa que**“Co fin de contribuír ao mantemento dos espazos naturais protexidos e favorecer o desenvolvemento socioeconómico das poboacións locais de forma compatible cos obxectivos de conservación do espazo, nas súas disposicións reguladoras poderán establecerse Áreas de Influencia Socioeconómica, con especificación do réxime económico e as compensacións adecuadas ao tipo de limitacións. Estas Áreas estarán integradas, polo menos, polo conxunto dos termos municipais onde se atope situado o espazo natural de que se trate e a súa zona periférica de protección”.

E iso a pesar tamén de que Artigo 29 da Lei 9/01 “Aproveitamento e uso dos bens e recursos incluídos en espazos naturais protexidos”, xa dispón:

1. O aproveitamento e uso dos bens e recursos incluídos no ámbito dun espazo natural protexido realizarase de maneira que resulte compatible coa conservación dos valores que motivaron a súa declaración, tal e como se dispón nos instrumentos de planeamento.

2. As limitacións ao uso dos bens e recursos derivadas da declaración de espazo natural protexido ou dos instrumentos de ordenación previstos na presente lei poderán dar lugar a indemnización cando concorran simultaneamente estes requisitos:

- **a) Que incidan sobre dereitos efectivamente incorporados ao patrimonio do titular.**
- **b) Que afecten a usos ou aproveitamentos legal e efectivamente exercidos no momento de imposición da restrición.**
- **c) Que se produza unha lesión patrimonial efectiva, actual e cuantificable en termos monetarios.**
- **d) Que se trate de limitacións singulares non susceptibles de distribución entre os afectados.**

Por outra banda o **Artigo 139 da Lei 30/1992 de Réxime Xurídico das Administracións Públicas** dispón:

“ Principios da responsabilidade.

3. As Administracións Públicas indemnizarán aos particulares pola aplicación de actos legislativos de natureza non expropriatoria de dereitos e que estes non teñan o deber xurídico de soportar, cando así se establezan nos propios actos legislativos e nos termos que especifiquen devanditos actos. “

En definitiva, as limitacións ao desenvolvemento de determinadas actividades por parte dos propietarios nas fincas afectadas e as limitacións e prohibicións de usos que se lles impoñen no plan reitor, sen fixar unha compensación económica ao seu favor por tales restriccións, supón unha clara vulneración do previsto no art. 33 da CE e nos artigos antes transcritos, especialmente o art. 349 do Código Civil e o art. 1 da Lei de Expropiación Forzosa, a máis disto infrinxir o establecido, concretamente para estes supostos específicos, no art. 38 da Lei 42/07 e no art. 29 da Lei 9/01.

Así o entendeu ademais numerosa xurisprudencia dos nosos tribunais entre a que cabo citar, por exemplo a Sentenza da **Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo de data 30 de abril de 2009** que no seu Fundamento de Dereito Oitavo razoa o seguinte:

“OITAVO.- A necesidade de que os Plans de Ordenación dos Recursos Naturais prevexan as indemnizacións correspondentes polas limitacións que impoñan ao dereito dos propietarios afectados está recoñecida no artigo 18.2 da Lei 4/89, de 27 de Marzo, de Conservación dos Espazos Naturais e a Flora e Fauna Silvestres. Así o recordamos na nosa sentenza de 21 de Outubro de 2003 (casación 10867/98), onde dicimos que: "Aínda que o expresado no precedente fundamento xurídico constitúe cumprida xustificación para desestimar o segundo motivo de casación alegado, non se pode esquecer que a sentenza recorrida, aínda que non anula as determinacións do Plan de Ordenación dos Recursos Naturais, como pediran os demandantes, declara que algunhas desas determinacións impuxeron limitacións singulares aos dereitos daqueles sen fixar unha condigna compensación, defecto que, aínda sen comportar o seu anulación, conleva o deber de indemnizarlles ou repararlles adecuadamente na medida resultante de aplicar o réxime de prohibicións establecido nos artigos 35, 59, 60 e 62.1 do Decreto 45/1995, de 26 de maio , de maneira que, aínda que non se anulen estes preceptos, que privan ou limitan dereitos aos demandantes sen fixar unha adecuada contraprestación, o pronunciamento condenatorio da sentenza vén, en certo xeito, a suplir tal deficiencia co deber imposto á Administración que os ditou de indemnizar aos propietarios desposuídos dos aproveitamentos cinexético e forestal, de modo

que a decisión da Sala de instancia inscribese dentro da máis tradicional doutrina xurisprudencial interpretativa do artigo 42 da Lei desta Xurisdición de 1956 (artigo 31.2 da vixente), regulador da acción de plena xurisdición como subsidiarias ou derivada da encamiñada a que se declare que o acto ou a disposición son contrarios a dereito, o que abunda na corrección xurídica das razóns expresadas pola Sala sentenciadora para rexeitar primeiro a causa de inadmisión do recurso contencioso-administrativo, suscitada pola Administración da Comunidade Autónoma demandada, e acceder despois á pretensión indemnizatoria formulada. Eludimos calquera consideración achega do deber da Administración de reparar a privación de aproveitamentos aos demandados e o conseguinte dereito destes a ser resarcidos por tal concepto despois de que a propia Administración autonómica recorrente non nega ese dereito a unha adecuada compensación polas limitacións que lles impón o Plan de Ordenación dos Recursos Naturais aprobado, senón que se limita a cuestionar a forma en que se declarou, ao que anteriormente demos resposta, pero, en calquera caso, para demostrar que a tese do Tribunal "a quo" é correcta, basta recordar que o artigo 18.2 da Lei 4/1989, de 27 de marzo, sobre Conservación de Espazos Naturais e da Flora e Fauna Silvestres, prevé as adecuadas compensacións, segundo o tipo de limitacións impostas, dentro das Areas de Influencia Socioeconómica, que comprende o conxunto dos termos municipais onde se atope situado o espazo natural de que se trate e as súas zonas periféricas de protección. Devandito precepto recolle o principio xeral de que ninguén pode ser privado dos seus dereitos ou intereses lexítimos senón por causa xustificada de utilidade pública e previa a correspondente indemnización (artigo 349 do Código civil), que na actualidade sanciona o artigo 33.3 da vixente Constitución, xa que a privación dos aproveitamentos cinxéticos ou forestais non constitúe unha mera limitación do seu uso, que viría definir o contido normal da propiedade e a configurar o seu peculiar estatuto xurídico, senón que supón unha restrición singular deses aproveitamentos por razóns de utilidade pública, que non deben soportar os desposuídos sen unha congruente remuneración, como así o entendeu e declarado a Sala de instancia no fundamento xurídico quinto da sentenza recorrida, transcrito no antecedente terceiro desta nosa". Esta idea de restrición singular de aproveitamentos por razóns de utilidade pública que esixe a necesaria indemnización é plenamente aplicable ao caso que nos ocupa. En efecto, no punto 4.4 do Anexo do Decreto impugnado 88/2002 dispónse: 1º.- A caza como actividade recreativa é incompatible coa finalidade do espazo. 2º.- As explotacións agrícolas son incompatibles coa finalidade do espazo. 3º.- Considérase incompatible á gandería coa finalidade do espazo. E no punto 6.2, volven citarse como usos prohibidos o pastoreo, en calquera de as súas manifestacións posibles; as actividades agrícolas en calquera das súas posibles manifestacións, e a caza.

Pois ben, a privación dos aproveitamentos cinxéticos agrícolas ou gandeiros non constitúen unha mera limitación do seu uso, que viría definir o contido normal da propiedade e a configurar o seu peculiar estatuto xurídico, senón que supón unha restrición singular deses aproveitamentos por razóns de utilidade pública, que non deben ser soportados pola persoa desposuída sen a indemnización correspondente, pois noutro caso vulneraríanse o artigo 33 da Constitución Española e os artigos 349 do Código Civil e 1º da Lei de Expropiación Forzosa, que son os infrinxidos pola Sala de instancia ao haber desestimado o recurso contencioso administrativo”.

En consecuencia e en cumprimento dos preceptos e xurisprudencia citados, procede xa que logo incluír no plan reitor un sistema de compensación económica aos propietarios das leiras afectadas en atención ás privacións, prohibicións e exclusións de actividades e usos que limitan o seu dereito de propiedade.

PROPOSTA.- Incorporar ao PRUX, e en todo caso incluílo no programa económico-financieiro do mesmo un orzamento detallado a modo de compensación e/ou indemnización económica aos propietarios das parcelas incluídas no área de delimitación do parque polas limitacións ao seu dereito de propiedade, atendendo á distinta afectación e zonificación do mesmo en relación aos usos permitidos, autorizables e prohibidos no PRUX, con concreción de partidas concretas ao seu favor e a tal finalidade.

5ª) NO PLAN REITOR E CARTOGRAFÍA ANEXA EXISTE UNHA TOTAL FALTA DE DETERMINACIÓN DOS LÍMITES DAS DISTINTAS ZONAS NAS QUE SE DIVIDE O PARQUE NATURAL, O CAL TEN A SÚA RELEVANCIA TENDO EN CONTA QUE NO PLAN REITOR ESTABLÉCENSE UNHA SERIE DE NORMAS DE USO PARA CADA CONCRETA ZONA, E O FEITO DE QUE NON POIDAN IDENTIFICARSE OS LÍMITES CONCRETOS DE CADA ZONA IMPIDE COÑECER AOS PROPIETARIOS DAS LEIRAS AFECTADAS, EN QUE CONCRETA ZONA SITÚANSE AS LEIRAS DA SÚA TITULARIDADE E OS USOS PERMITIDOS NAS MESMAS.

O artigo 34 da Lei 9/01 prevé que:

“Os plans reitores de uso e xestión terán polo menos o seguinte contido:

(..)

2) Zonificación do espazo de acordo co contido do plan de ordenación dos recursos naturais, delimitando as áreas de diferentes usos”.

Aínda que é certo que no Plan Reitor aparece delimitado en todos os seus puntos o perímetro do parque natural con expresión concreta dos puntos e coordenadas que constitúen os seus límites, o cal permite coñecer de forma exacta os terreos que quedan integrados no parque natural, no entanto, non aparecen así delimitadas as distintas zonificacións internas en que se divide o mesmo, de forma que é imposible coñecer o punto exacto no que comeza unha zona e termina outra.

Así, establécese no Plan Reitor unha zonificación interna dentro do perímetro do parque natural que se divide en seis zonas denominadas respectivamente zona agropecuaria, zona de fragas, zona de matogueiras e pasteiros, zona de repoboacións, zona de reserva natural e zona fluvial.

Con todo non se fixa no Plan Reitor o perímetro, delimitación e situación concreta de cada unha das zonas, pois non aparece delimitada cada unha das zonas sinalando, por exemplo, coas súas coordenadas correspondentes cada unha das zonas, ou fixando os seus límites exactos por calquera outro medio que permita coñecer o punto exacto no que finaliza unha zona e comeza outra.

O plan reitor, respecto diso, simplemente remite ao mapa 4 da cartografía anexa, no que o único que pode verse é que aparecen zonas sombreadas en distintas cores, correspondéndose cada cor a unha zona concreta, pero sen que se delimite de forma exacta os puntos concretos nos que termina unha zona e comeza outra, por exemplo, como xa se dixo, establecendo as coordenadas de cada unha das zonas e delimitando o perímetro de cada unha delas

E iso ten o seu relevancia, tendo en conta que no Plan Reitor establécese unha serie de normas de uso que regulan as actividades e usos que poden ser realizados dentro dos terreos que se inclúen en cada respectiva zona, e o feito de que non poidan identificarse os límites concretos de cada zona, impide coñecer aos propietarios das leiras afectadas, en que concreta zona sitúanse as leiras da súa titularidade e, por conseguinte, os usos permitidos nas mesmas, o que evidentemente **coloca aos propietarios das leiras afectadas en completa situación de INDEFENSIÓN**, pois descoñecen por completo si as leiras da súa titularidade están integradas nunha ou outra zona e xa que logo os usos e actividades concretos que poden desenvolver nas

mesmas, o que desde logo é motivo suficiente para que no seu caso, a aprobación do Plan Reitor, poida ser declarada nula.

Neste sentido pronunciouse, nun suposto similar, **a Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo na súas sentenzas de data 14 de outubro de 2011, 29 de xaneiro de 2013 e 30 de xaneiro de 2013:**

Véxase o razoado pola **STS de 29 de xaneiro de 2013** no seu Fundamento de Dereito Terceiro o seguinte:

“TERCEIRO .- Repróchase á Sala de instancia o haber conculcado o establecido nos artigos 4.4 a) da Lei 4/1989 , 26.b) da Lei 5/1991, do Principado de Asturias, sobre Protección de Espazos Naturais , e 8.b) da Lei de Declaración do Parque Natural 12/2002 , segundo os que deben quedar perfectamente delimitadas as diferentes áreas de protección, mentres que no Decreto 124/2006, de 14 de decembro, polo que se aproba o Plan Reitor de Uso e Xestión impugnado, falta a delimitación de zonas de diferente utilización e destino, e iso porque a concreta delimitación, contida no Decreto aprobatorio do referido Plan Reitor, lévase a cabo na forma establecida no seu apartado 4, sen garantías para os cidadáns porque non permite situar unha leira no mapa.

Neste motivo de casación non se denuncia o defecto de delimitación das diferentes áreas senón a forma en que a levou a cabo o Decreto impugnado, ao non permitir situar unha concreta leira no mapa, e, por conseguinte, a un propietario non lle é posible, a través da consulta dos mapas que figuran como apéndice II anexo ao documento do Plan, coñecer con total exactitude e garantía si a súa leira está ou non dentro dunha determinada zona de restrición, pois adoecen devanditos mapas de puntos inamovibles de referencia, como os que proporcionan as coordenadas.

A Sala xustifica esa ausencia porque non hai norma algunha que obrigue a determinar puntos de coordenadas e o perito puido situar sen problemas a leira do recorrinte, sendo cuestión distinta que, en aplicación do Decreto e aos efectos de emitir autorizacións para un determinado uso, non se deslinde claramente a zona autorizada, o que daría lugar, no caso concreto, a presentar un recurso fronte ao acto singular de autorización.

Ao opoñerse a este motivo de casación, a representación procesual da Administración autonómica comparecida como recorrida asegura que no apéndice II, publicado no Boletín Oficial, obra un plano descritivo co seu correspondente zonificación e claves, e no expediente aparecen varios mapas de zonificación a escala 1:25.000 coas cores correspondentes a cada zonificación.

O recorrente non bota de menos eses mapas de zonificación senón que non exista neles un modo que permita situar, sen dúbida, unha leira nunha ou outra zona.

*Esta Sala do Tribunal Supremo considera que para ter por cumprido o mandato contido no artigo 19.4 b) da Lei 4/1989, de 27 de marzo, **sobre a zonificación do parque e a delimitación das áreas dos diferentes usos, non é suficiente con que, como declara a Sala sentenciadora, a zonificación divídase en seis categorías e a súa delimitación concreta conste no Mapa de Zonificación que figura no Apéndice II do Anexo I do Decreto e na dirección electrónica que se sinala no mesmo, senón que é imprescindible, en garantía dos dereitos, que calquera propietario estea en condicións de identificar, en todo momento, a súa leira singular para comprobar os usos permitidos ou os prohibidos en cada unha desas zonas, o que non se deduce que exista, mediante o uso de puntos e coordenadas ou outras referencias idóneas a tal fin, nos Mapas de Zonificación, á vista do declarado na sentenza impugnada e do alegado pola Administración autonómica recorrida ao opoñerse ao motivo de casación, de maneira que este debe ser estimado***”.

En igual sentido pronunciouse tamén, a **Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo na súa sentenza de data 30 de xaneiro de 2013**, razoando no seu Fundamento de Dereito Oitavo o seguinte:

“OITAVO .- Respecto de repróchelos que este motivo fai, ao fío das demais infraccións alegadas, son compartidos por esta Sala na medida que a documentación do plan debe permitir aos propietarios afectados o seguinte. **En primeiro lugar, saber cal é a delimitación ou perímetro do plan. En segundo lugar, situar a leira de cada propietario no mapa para determinar si está incluído en todo ou en parte na zona que perfila o ámbito do plan. En terceiro lugar, coñecer as limitacións ou restricións que comporta a emprazamento da parcela en cada unha das zonas comprendidas no ámbito do plan.**

Cando non se permite tal coñecemento aos propietarios afectados se dificulta, podendo chegar a impedir, a posibilidade de reacción ou de impugnación fronte ao mesmo o que resulta lesivo do artigo 24 da CE . Pensemos que algún propietario pode albergar a crenza, logo demostrárase si equivocada, de que a leira non está incluída en devandito perímetro ou só nunha parte. Nese caso non considera preciso impugnar o plan. Este tipo de equívocos poden facer que non se impugne un plan porque se descoñece si a leira está ou non afectada e en que medida ó con que intensidade. Resulta imprescindible, en definitiva, que cada propietario poida atopar a súa leira no

mapa do territorio comprendido no plan, e, ao propio tempo, poida coñecer os usos permitidos e prohibidos no mesmo.

A ausencia dunha específica norma que regule exactamente a forma e contidos da cartografía anexa, sobre o que sustenta a súa desestimación a sentenza recorrida, non pode servir de xustificación para situar aos afectados nunha posible situación de indefensión. A aplicación e interpretación das normas nunca pode avalar a confusión que neste caso aparece como prelude da indefensión.

Repárese que cando se aprobou o plan reitor impugnado na instancia, en 2006, aínda estaba en vigor o artigo 19.4.b) da Lei 4/1989 , pois os apartados 3 e 4 foron derogados mediante a Lei 5/2007, de 3 de abril, da Rede de Parques Nacionais, e no citado apartado 4 letra b) esixíase a determinación da zonificación do parque, delimitando as áreas de diferentes usos e establecendo a normativa de aplicación a cada caso.

En definitiva, esixíase non só delimitar as diferentes zonas de protección, senón tamén a delimitación das áreas en función dos usos establecidos e tamén indicando o réxime xurídico de aplicación.

Reiteramos, polo tanto, que este motivo segundo tamén ha de ser estimado”.

PROPOSTA.- En consecuencia e en cumprimento dos preceptos e xurisprudencia citados, **procede xa que logo incluír no plan reitor un Mapa de Zonificación no que aparezan claramente delimitadas cada unha das zonas de protección en que se divide o mesmo, isto é, a zona agropecuaria, zona de fragas, zona de matogueiras e pasteiros, zona de repoboacións, zona de reserva natural e zona fluvial, fixándose o perímetro e límites concretos de cada unha das distintas zonas mediante o uso de puntos e coordenadas ou outras referencias idóneas a tal fin, por exemplo, incluíndo un solape catastral das leiras afectadas, todo iso ao obxecto de que os propietarios das leiras integradas no parque natural poidan coñecer con total exactitude a zona de protección na que as súas leiras atópanse situadas, e polo tanto poidan coñecer as normas de uso aplicables ás mesmas.**

6ª) O PLAN REITOR ESTABLECE UNHA REGULACIÓN COMPLETAMENTE XENÉRICA DOS USOS E ACTIVIDADES QUE PODEN

DESENVOLVERSE NAS LEIRAS E MONTES QUE INTEGRAN O PARQUE NATURAL, O QUE COLOCA AOS PROPIETARIOS EN COMPLETA SITUACIÓN DE INDEFENSIÓN, POIS A REDACCIÓN XENÉRICA DE DEVANDITAS NORMAS DE USO IMPIDE AOS MESMOS COÑECER CON EXACTITUDE E CONCRECIÓN AS LIMITACIÓNS DE USO QUE SE IMPOÑEN SOBRE AS SÚAS PROPIEDADES.

O artigo 34 da Lei 9/2001, prevé que:

“Os plans reitores de uso e xestión terán polo menos o seguinte contido:

- **6)** *Normas de regulación de usos e actividades, así como para a xestión, protección, conservación ou mellora dos recursos naturais e valores ambientais, cando resulte preciso completar ou desenvolver as contidas no plan de ordenación dos recursos naturais.*

O plan reitor, dentro do epígrafe “MEDIDAS DE XESTIÓN”, establece a normativa xeral e a normativa zonal na que se regulan os usos permitidos, os usos prohibidos e os usos autorizables das leiras integradas no Parque Natural, aínda que dita normativa presenta unha redacción completamente xenérica que non permite dar resposta ás innumerables actuacións e actividades que os propietarios das leiras afectadas poden suscitarse desenvolver nas mesmas, o que desde logo lles coloca en total situación de indefensión.

Así, en dita normativa incluída no Plan Reitor establécense unha serie de prohibicións e limitacións xenéricas que impiden coñecer aos propietarios das leiras afectadas que actividades concretas estalles permitido desenvolver nas mesmas, o que na práctica vai supoñer que os propietarios, para a realización de calquera actividade, por moi cotiá que sexa, véxanse obrigados a solicitar unha autorización do órgano competente, pois pola contra, poderían, sen nin sequera coñecelo, estar desenvolvendo unha actividade prohibida, o que carrexaría a correspondente sanción.

A modo de simple exemplo, pode comprobarse coa simple lectura da normativa reguladora dos usos contida no Plan Reitor, por exemplo, no que aos usos agropecuarios refírese, redáctase da seguinte forma: *“Considéranse usos permitidos aqueles de carácter tradicional vinculados coas explotacións agrícolas e gandeiras existentes non espazo natural, sempre que cumpran coa normativa sectorial que resulte de aplicación e coas disposicións do presente plan, incluíndo entre eles:*

- cultivo ou a cría, dentro das explotacións agropecuarias, de especies, subespecies, variedades ou razas representativas dos sistemas tradicionais de explotación agrícola ou gandeira existentes en Galicia.*

- *Os sistemas tradicionais de gandaría extensiva establecidas antes da entrada en vigor do presente plan, sometidas a un control adecuado que evite o sobrepastoreo incompatible co mantemento dos hábitats sometidos a aproveitamento directo. Inclúense tamén as explotacións futuras que se desenvolvan nas mesmas condicións que as anteriores”.*

Sobre esta norma de uso en concreto, suscitaríanse numerosas dúbidas para os propietarios, por exemplo, que se considera un uso de carácter tradicional vinculado coas explotacións agrícolas e gandeiras existentes no espazo rural, cales son as razas ou variedades representativas dos sistemas tradicionais, que pode considerarse un sobrepastoreo incompatible co mantemento dos hábitats sometidos a aproveitamento directo, etc.

A modo de exemplo tamén, e achega da norma que regula os usos forestais, redáctase da seguinte forma:

“Considéranse usos permitidos aquelas actividades de carácter tradicional vinculadas coas explotacións forestais existentes non espazo protexido.

De conformidade co anterior, considéranse usos permitidos:

- *Os aproveitamentos de leñas nas masas arborizadas por parte dos propietarios, destinados ao autoconsumo e ao uso doméstico, que non sexan obxecto de comercialización sen superar vos límites de volume anual por propietario de acordo coa normativa sectorial vixente, ...”*

Sobre esta norma de uso en concreto, tamén se suscitarían numerosas dúbidas para os propietarios, por exemplo, que se considera actividades de carácter tradicional vinculadas coas explotacións forestais, que se considera autoconsumo, en que condicións debe repoboarse o tallado, que tipo de actuacións de limpeza e mantemento de leiras pódense realizar, etc.

É evidente que o que se acaba de expoñer a modo de exemplo non deixa lugar a dúbidas de que a redacción dada no Plan Reitor ás normas de uso é completamente xenérica e non regula de forma concreta as actividades cotiás e ordinarias que poden levarse a cabo nas leiras afectadas, e o que debería ser unha norma que regulase de forma específica os usos permitidos e prohibidos nas leiras afectadas, en realidade non é máis que un compendio de directrices xenéricas, que en lugar de dar aos propietarios unha resposta segura e certa achega das actividades que poden desenvolver nas leiras e montes da súa titularidade, xéralles unha total inseguridade, o que desde logo contravén o previsto no art. 9. 3 da CE ao dicir que *“A Constitución garante o principio de legalidade, a xerarquía normativa, a publicidade das normas, a irretroactividade das disposicións sancionadoras non favorables ou restritivas de*

dereitos individuais, a seguridade xurídica, a responsabilidade e a interdición da arbitrariedade dos poderes públicos”.

PROPOSTA.- En consecuencia e en cumprimento dos preceptos citados, **procede por tanto incluír no plan reitor unha regulación normativa concreta e específica dos usos e actividades cotiáns e ordinarios cuxo desenvolvemento vai prohibir, autorizar ou permitir nas leiras e montes integradas no parque natural, coa que se garanta a seguridade xurídica en relación ás actuacións que poidan levar a cabo os propietarios das mesmas.**

7ª) QUE TENDO EN CONTA AS ANTERIORES OPINIÓNS E OBSERVACIÓNS, INTERESA QUE POR ESE ORGANISMO SE LLE CONTESTE A MAIOR BREVIDADE POSIBLE Ó CUESTIONARIO QUE A CONTINUACIÓN DE DETALLARÁ, ós efectos de iniciar a acción legais que considere oportunas para o caso de que queden acreditadas limitacións nos seus dereitos como propietario, e para o caso tamén de que non se atendan as anteriores propostas e non se modifique o PRUX conforme ás mesmas, **ás seguintes cuestións,** de conformidade cós seus dereitos constitucionais para non causarlle indefensión, e dacordo ó seu dereito á información do expediente:

1) A parcela mencionada, ¿podo repoboala con eucaliptos? Si a resposta fora afirmativa, ó final da quenda de plantación, ¿podería realizar a corta a feito deles?.

2) A parcela mencionada, ¿podo repoboala con piñeiros? Si a resposta fora afirmativa, ó final da queda da plantación, ¿podería realizar a corta a feito deles?

3) A parcela mencionada, ¿podo rozala ou roturala mecánicamente?

4) Na parcela mencionada, ¿podo empregar fertilizantes? ¿Cales?

5) Na parcela mencionada, ¿podo construír algunha edificación? ¿De qué tipo?

6) Na parcela mencionada, ¿podería proceder á apertura dun pozo de barrena?

7) Na parcela mencionada, ¿podería proceder ó aproveitamento das leñas, ou facer cortas e/ou podas para asegurar o autoconsumo para usos domésticos? En caso afirmativo, ¿ata que cantidade, expresada en toneladas/ano, non estaría suxeitas ditas cortas á notificación previa ou á autorización da Administración Forestal?

8) A parcela mencionada, ¿podo pechala perimetralmente? En caso afirmativo, ¿qué tipo de peche podo empregar?

9) Nas edificacións existentes dentro do ámbito territorial do *Parque Natural*, ¿Qué clase de reformas e actuacións se poden levar a cabo?

10) Si algunha das actuacións que se pretenda realizar require de autorización previa, ¿cal é o prazo para resolver dita solicitude?

11) Nas servidumes e camiños existentes, ¿pódense facer actuacións de mantemento, etc.?

12) Que indemnizacións e compensacións concretas me pertencen polas limitacións que o PRUX implica na miña propiedade?

Por todo o exposto,

PIDO A ESE ORGANISMO que tendo por presentado este escrito, se sirva admitilo, e na súa virtude teña por formuladas observacións e opinións ó Plan Rector de Uso e Xestión do parque natural das Fragas do Eume, opoñéndome polos motivos expostos á aprobación do mesmo nos termos actualmente redactados, e con estimación das opinións e observacións vertidas acorde completar, e no seu caso modificar, o mesmo có obxecto de incluír as propostas antes sinaladas, así como se me conteste ó cuestionario antes sinalado.

As Pontes de García Rodríguez, a _____ de _____ de 2015

Asdo.: